

Workshop Toekomstdialog Vitaal en Verbonden 11 januari 2021

Project Omgevingsvisie

Aanwezig Gemeente Oegstgeest:

sr. Beleidsmedewerker sociaal domein, Sociaal makelaar, Projectmanager Omgevingsvisie

Verslaglegging: Projectondersteuner Omgevingsvisie

Aanwezig deelnemers:

Stichting Dorpscentrum Oegstgeest, Buurtvereniging Buitenlust, Buurtvereniging Haaswijk/Morsebel), Bewoners Grunerie, Adviesraad Sociaal domein, Wijksamenwerkingsverband(eerstelijns)hulp), Raad van kerken

Verslaglegging

1. Opening & kennismaking

Allen worden hartelijk verwelkomd en er volgt een korte voorstelronde.

2. Toelichting omgevingsvisie

Bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie speelt participatie een belangrijke rol. Tijdens verschillende participatieavonden wordt aan de hand van de opgestelde verhaallijnen input opgehaald over verschillende thema's. De thema's zijn vastgesteld door de Gemeenteraad. Vanavond staat in het teken van de verhaallijn Vitaal en Verbonden. Aan de hand van vier stellingen wordt het gesprek over deze verhaallijn gevoerd. De opbrengst van participatieavonden wordt verzameld en meegenomen bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie. Het is de bedoeling dat de Gemeenteraad dit uiteindelijk vaststelt.

Begin 2021 heeft de gemeenteraad de participatieaanpak vastgesteld en daarom starten we nu met de daadwerkelijke participatie. We gaan wegens corona virtueel in gesprek met inwoners, ondernemers, partners én maatschappelijke organisaties. Verschillende stakeholders worden betrokken bij diverse vraagstukken om de omgevingsvisie vorm te geven. Ook is een platform gelanceerd (doemee.oegstgeest.nl), daar is het ook mogelijk om je stem te laten horen en is informatie over de verhaallijnen beschikbaar. Zo kan iedereen de komende maanden meedenken over de toekomstvraag van Oegstgeest. Uiteindelijk moeten ambities en doelstellingen worden opgesteld; medio 2021 gaat de Raad hierover beslissen en eind 2021 zou de omgevingsvisie gereed moeten zijn.

De volgende integrale verhaallijnen zijn opgesteld:

- Oegstgeest, vol historie, erfgoed en groen
- Oegstgeest, fijn wonen en leven
- Vitaal & verbonden in de toekomst.

Vanavond hebben we het over de derde verhaallijn (Vitaal en Verbonden)

3. Stelling 1: De inrichting van de buitenruimte en openbare binnenruimtes in Oegstgeest nodigt niet uit tot ontmoeting

Eens: 5 | Oneens: 3

De mensen die het er mee eens zijn, zeggen dat vooral de openbare buitenruimtes niet uitnodigend zijn voor spontane ontmoetingen. Ook wordt genoemd dat het aantal zitmogelijkheden (evt. met tafels) beperkt is. Nog mooier zouden sportgelegenheden zijn zodat zowel jeugd als ouderen kunnen sporten; dit nodigt ook uit. Wel worden op particulier initiatief tafels buitengezet. Als er meer plekken zijn waar men kan samenkomen, helpt dat ook tegen eenzaamheid. Als je niet bent aangesloten bij een vereniging (of in een ander georganiseerd verband), is het lastig om elkaar op een laagdrempelige

manier te ontmoeten op openbare plekken. Ter illustratie: de Kempenaerstraat is niet ingericht om een praatje te maken omdat je elkaar al snel in de weg staat, daar is geen ruimte voor spontane ontmoetingen.

Iedereen is het erover eens dat er veel te doen is via het georganiseerde verband en dat daar ruim aanbod in is. Ben je niet lid van bijvoorbeeld een vereniging, dan is het 'ongeorganiseerde/laagdrempelige manier van ontmoeten' minder gefaciliteerd. Het aantal georganiseerde activiteiten/initiatieven wordt beperkt gevonden, daarvoor moet je al snel naar nabijgelegen steden. Het uitbreiden van de programmering hoeft alleen niet per se door de gemeente. Als positief voorbeeld daarin wordt de pop-up bij Gouwe genoemd.

De minderheid vindt dat de openbare plekken in Oegstgeest niet goed gefaciliteerd zijn en hebben niet per se behoefte aan meer ontmoetingen op openbare plekken. Het Dorpscentrum, buitenspeelplekken wordt ervaren als gastvrij en toegankelijk. De kerk en het Dorpscentrum zijn misschien iets minder openbaar, maar deze plekken hebben ook een ontmoetingsfunctie. Als Dorpscentrum bevind je je soms in een geïsoleerde positie, dat blijkt uit hoe onbekend de verbinding- en ontmoetingsfunctie van het Dorpscentrum is. Het Dorpscentrum pleit voor een centrumvisie waarbij rondom het Dorpscentrum wat andere voorzieningen komen zodat de aantrekkingskracht groter wordt. Vooral een vaste kern maakt gebruik van de ontmoetingsfunctie, terwijl faciliteiten in het Dorpscentrum beschikbaar zijn voor iedereen.

Idee: Met relatief kleine aanpassingen kunnen openbare plekken een stuk aantrekkelijker gemaakt worden. Voorbeelden zijn het neerzetten van sportattributen en het faciliteren van buitenzitplekken. Op de Lange Voort zit bijvoorbeeld een bakker die geen vergunning heeft gekregen voor een buitenterrasje, terwijl er genoeg ruimte is. Het zou leuk zijn als je daar buiten koffie kan drinken.

4. Stelling 2: Oegstgeest heeft veel kleine speelplekken voor specifieke leeftijdsgroepen. Deze kunnen beter multifunctioneel worden ingericht zodat ze uitnodigen tot beweging voor alle leeftijdsgroepen

Toevoeging aan de stelling: om ontmoeting te faciliteren, kan gedacht worden aan bankjes, een picknicktafel, een bbq, buitenfitnessattribuut et cetera. Het gaat niet om hoe groot de plekken zijn of wat er wel/niet kan, het gaat om welke functie je het geeft. Nu heeft het een enkelvoudige functie: het is gericht op kleine kinderen.

Eens: 4 | Oneens: 4

Een speelplek voor lage leeftijdsgroepen heeft niet alleen een enkelvoudige functie, daar staan ook bankjes voor ouders of toezichthouders die daar gezellig bij kunnen praten. Een speelplek voor jonge kinderen heeft dus ook een meervoudige functie. Mien Ruyspark en Hotspark zijn bijvoorbeeld aantrekkelijk voor bepaalde doelgroepen, maar in praktijk zijn deze plekken multifunctioneel en worden ze bezocht door veel, verschillende mensen. Hier wordt bijvoorbeeld geskatet en gevoetbald, maar ook gewandeld. In het Hotspark komen wel meer jongeren, waardoor het soms wat minder aantrekkelijk is voor ouderen. Belangrijk om te realiseren dat wanneer picknicktafels bij speelplekken worden gezet, het ook een hangplek kan worden voor jongeren met ongewenst gedrag. Ook op de Hofbrouckerlaan is ruimte genoeg en kan er geskate worden, maar ook rustig gewandeld voor oudere doelgroepen. Oegstgeest lijkt dus aan deze stelling te voldoen.

Er is vóór deze stelling gestemd omdat plekken vooral zijn ingericht voor passief gedrag van ouderen, terwijl het goed is om op deze plekken beweging te stimuleren. Sommigen doen dit thuis, anderen waarderen het buiten gebruik maken van bewegingstoestellen wel en worden op die manier gestimuleerd om meer te bewegen. Het zijn vooral de instrumenten die gemist worden, er is ruimte genoeg.

Er is tegen deze stelling gestemd. Het aantal plekken wordt voldoende gevonden, maar de vraag is of er behoefte is aan een mix voor doelgroepen: jongeren bij speeltuintjes voor kleine kinderen is ook niet per se wenselijk. Jongeren vinden altijd wel een plek. Belangrijker is om te richten op de communicatie zodat mensen meer naar buiten gaan. Als zij niet weten wat er is/gebeurt, dan gaan mensen ook niet naar buiten en ook niet per se bewegen. Vooral mensen die niet actief zijn in het verenigingsleven, zijn niet altijd op de hoogte van wat er gebeurt. Er kan van alles aangeboden worden, maar als mensen het niet weten, kan er ook niet deelgenomen worden. Zo vertelt de wijkmanager dat er een samenwerkingsverband met onder andere diëtisten, huisartsen,

fysiotherapeuten is voor de ontwikkeling van een geïntegreerde leefstijleninterventie. Hierbij wordt gekeken hoe bepaalde inwoners geprikkeld kunnen worden tot bewegen, hoe ze bereikt kunnen worden en welke communicatiemiddelen daarvoor effectief zijn. Het gaat dus niet zozeer om de faciliteiten, maar om mensen te activeren.

Onlangs is een platform gelanceerd waar informatie van verschillende organisaties geplaatst wordt, zoals de apotheek, huisarts en dat ook verbonden is met het sociale domein: www.wsv-oegstgeest.nl. Als partijen informatie willen delen op dat platform, neem contact op, hoe meer informatie hierop gepubliceerd kan worden, hoe waardevoller dit kan zijn.

Er is ook tegen gestemd omdat de gemeente een meer faciliterende rol zou kunnen vervullen om de plekken multifunctioneler in te richten op basis van initiatieven/ideeën die uit de buurt zelf komen. Gebleken is dat een mini-bibliotheek in de wijk een hele waardevolle plek is voor kinderen (spelen), maar ook voor volwassenen (boek lenen en ontmoetingsfunctie). Dit was echter een buurtinitiatief, als de gemeente dit zou kunnen faciliteren, zou dat heel waardevol zijn. Daarnaast is er een rol voor de gemeente dit actiever te communiceren naar burgers. Genoeg buurten zijn assertief om het gesprek aan te gaan met de gemeente, maar sommige inwoners leggen minder makkelijk contact met de gemeente. Daarom is het belangrijk dat iedereen weet hoe je elkaar kan vinden. Het digitale participatieplatform doemee.oegstgeest.nl zou hierin een functie kunnen vervullen, omdat dat de communicatie vergemakkelijkt.

De plek Buitenlust wordt beschouwd als optimum waar de gemeente naar zou moeten streven. Deze plek is voor alle doelgroepen en hier vinden veel ontmoetingen plaats. Ook wordt er veel georganiseerd voor alle leeftijdsgroepen, zoals line-dancing en jeu de boules. Er is ruimte genoeg om dit op meerdere plekken te organiseren. Er is veel, maar er kan nog meer bij.

5. Stelling 3: Inwoners van Oegstgeest voelen zich betrokken bij hun (kwetsbare) dorpsgenoten en nemen hierin voldoende initiatieven.

Toevoeging aan stelling: denk voorbij de coronatijd.

Eens: 4 | Oneens: 4

Er wordt in diverse kringen (kerken, Dorpscentrum, verenigingen) hoge betrokkenheid gezien en er worden diverse initiatieven ondernomen (al zijn de participanten wel betrokken bij de initiatieven en spreken ze de mensen die welwillend zijn). Maar bij mensen die niet zijn aangesloten bij een vereniging of bij de kerk, of die fysiek beperkt zijn, lijkt eenzaamheid vaker voor te komen. Sommige mensen zijn niet in staat om hun huis te verlaten. Vooral bij ouderen, is er misschien meer eenzaamheid dan wordt gedacht. Wat blijvend onder de aandacht gebracht moet worden is het communiceren en het matchen van (kwetsbare) dorpsgenoten met inwoners die graag wat voor hen betekenen.

Meer initiatieven organiseren/verenigingsleven is niet per se de oplossing, die zijn er namelijk genoeg. De groep die we niet bereiken, heeft soms al wat nare ervaringen met verschillende organisaties en staan dan minder open voor vrijwilligershulp; dan is professionele hulp nodig.

Belangrijk om bewust te zijn dat niet iedereen bereikt wil en kan worden, er moet geaccepteerd worden dat eenzaamheid er altijd zal zijn.

Als tegenargument wordt wederom aangedragen dat: mensen die niet zijn aangesloten bij een vereniging en/of buitenlandse achtergrond hebben en/of fysiek beperkt, weten soms moeilijk aansluiting te vinden. Toenemend gevoel van eenzaamheid ligt dan op de loer. Vaak wordt gedacht dat die mensen niet willen, waardoor de eenzaamheid alleen maar groter wordt.

Vraag: Zijn er veel mensen die wat zouden willen betekenen, maar niet weten hoe ze mensen moeten aanspreken en hoe ze hulp aan kunnen bieden, ook omdat ze zich niet willen opdringen?

Een buurthuis in de wijk kan hier een belangrijke en goede rol in spelen; dit kan een vast punt zijn waar men terecht kan, en waar eventuele hulp beschikbaar is of gekoppeld worden aan de juiste persoon/hulp. Daarnaast weet het buurthuis ook goed op welke manier er goed geholpen kan worden. 'Help de helper'. Daar is namelijk vaak ook een drempel dat de helper niet goed weet hoe hij betekenisvol kan zijn. Oegstgeest kent nu maar één buurthuis namelijk Buitenlust.

In bepaalde buurten is dit heel goed geregeld, bijvoorbeeld in de Grunerie; daar wordt frequent een bezoek gebracht aan de buurtbewoners, er worden nieuwsbrieven rondgestuurd, en er is een verantwoordelijke per straat die een oogje in het zeil houdt. Er is ook een lijst met mensen die gebeld kunnen worden als je hulp nodig hebt. Speciale initiatieven zijn in de coronatijd opgezet; hierbij worden presentjes persoonlijk gebracht zodat er ook contact is met bewoners. Dit geeft een goed

gevoel omdat je actief geprobeerd hebt hulp aan te bieden en is er even interactie. Als mensen hier geen gebruik van maken, moet dat ook gerespecteerd worden. Belangrijk is dat er niet betutteld moet worden; als mensen het niet willen, moet dat ook gerespecteerd worden.

Vooruitkijken naar 2030: Welke ontwikkelingen zijn wenselijk in het kader van voor elkaar zorgen in het dorp?

- Gemiddelde leeftijd is aan het toenemen. Het realiseren van kleinere woonunits waar woongroepen gezamenlijk kunnen wonen zou erg waardevol zijn. De behoefte naar nieuwe woonconcepten groeit, ook landelijk. Het gaat hierbij vooral om 55+'ers en één of tweepersoonshuishoudens die gezamenlijk ergens willen wonen.
- De groep ouderen wordt steeds groter en het aantal mantelzorgers neemt af en wordt ouder. Dit wordt een probleem, en voor elkaar zorgen op buurtniveau wordt daarom steeds belangrijker.
- Het woonconcept van woongroepen zoals het initiatief van Langer Zelfstandig Leven Oegstgeest, zou in meerdere wijken kleinschalig kunnen worden ontwikkeld en komt daarmee tegemoet aan een toekomstige behoefte voor ouderen.
- Als we met z'n allen kunnen bereiken wat in de Grunerie is bereikt op het gebied van buurtcohesie en zorg voor elkaar, dan zou dat heel mooi zijn.
- Belangrijk om actie te ondernemen, best practices te delen en met elkaar in gesprek te gaan

6. Stelling 4: Het onderhoud van openbaar groen gaat beter wanneer inwoners hier een actieve rol in hebben

Eens: 6,5 | Oneens: 1,5

Oneens met de stelling omdat, wanneer je het aan de buurt overlaat, het beheer uiteindelijk terecht komt bij enkele mensen. Als zij stoppen, wordt het chaos. Daarom is het van belang dat de gemeente zich uiteindelijk niet terugtrekt maar wel betrokken blijft en het verloop van het beheer (wat dynamisch zal zijn) goed volgt. Er wordt onderkend dat dat voor de gemeente wel een lastige taak in de uitvoering is.

Voor de kleine randen kan het werken, maar voor het grootschaliger collectieve groen moet de gemeente blijven beheren. Wat bijvoorbeeld een goede vorm is, is dat particulieren groen kunnen adopteren. Dan wordt het ook onderhouden en ziet het er goed uit. Op bepaalde plekken in het dorp werkt het goed, op andere plekken gaat het minder goed. Aan het kanaal, aan de kant van Rijnsburg (tegen het industriegebied aan) hebben inwoners bijvoorbeeld extra meters tuin van de provincie in beheer gekregen. Als ze het goed onderhouden, mogen zij er gebruik van maken tot nader order, en dat werkt erg goed. Zo wordt het goed onderhouden. Wel opletten bij snippergroen: overlaten aan de omwoners heeft dan amper kans van slagen. Of inwoners er goed mee omgaan hangt dus af van het soort groen én het eigenaarschap.

Een positief effect van onderhoud door de buurtbewoners, is dat er meer een cultuur komt van elkaar direct aanspreken.

Er is ook een halve stem uitgebracht omdat het als stelling wordt beaamd, maar dat de praktijk anders werkt. Essentieel is dat de gemeente het niet gaat zien als contractzaak, zo werkt het namelijk niet. Het is niet een kwestie van afvinken, er moet een directe lijn blijven en alles moet in afstemming en met duidelijke communicatie. Mensen groeien ook op en worden ouder: bepaalde verantwoordelijkheden en de betrokkenheid kan dan veranderen. De dynamiek van de praktijk blijft lastig. Oegstgeest kent plekken waar het allemaal goed werkt, omdat bewoners zich verantwoordelijk voelen voor het publieke groen, maar er zijn ook plekken waar dit niet werkt.

Als voorbeeld wordt de moestuin op de Tromplaan aangehaald; hier is een moestuin aangelegd en hier zou de gemeente blij mee moeten zijn en moet de betrokkenheid daarmee niet gelijk minimaliseren. Flexibiliteit in beheer is daarom heel belangrijk maar ook heel lastig. Belangrijk is om te signaleren waar de problemen zitten en dan lokale betrokkenen aan te spreken en samen een oplossing daarvoor te vinden.

Ook worden ervaringen gedeeld die goed blijken te werken; zo is door het Dorpscentrum een samenwerkingsverband met een school opgezet (leren in de praktijk) en zet een gepensioneerde tuinman zich in om het groen te onderhouden.

7. Ruimte voor overige toevoegingen

- Burgerinitiatieven verdienen meer aandacht. Een positieve houding van de gemeente is daarbij erg belangrijk; niet direct afstraffen door groene initiatieven/tuinen weg te halen omdat het op gemeentelijke grond is.
- Het koesteren en uitspreken van waardering voor het initiatief – ook als het niet kan worden uitgevoerd - is hierbij erg belangrijk.
- Vanuit de gemeente moet goed worden aangegeven wat wel en wat niet kan. Dit voorkomt ook teleurstellingen.
- Zoveel mogelijk groen moet openbaar en toegankelijk blijven.
- Belangrijk dat mensen trots zijn op hun buurt; dan zorgen ze er ook beter voor en voelen ze zich verantwoordelijk.
- Soms overwoekert het groen, dat is vervelend omdat voetgangers/mensen in een rolstoel niet meer over het trottoir kunnen lopen. Het gebeurt op veel plekken, onder andere in de Oudenhof en Oude dorp. Dat is vervelend. Belangrijk om groen terug te brengen, ook door de bewoners zelf op de erfafscheidingen.

Iedereen is akkoord met: bij het delen van het verslag, worden alle contactgegevens zichtbaar gemaakt, zo kan onderling contact opgenomen worden.

8. Afsluiting

Een heel hartelijk dank voor de bijdragen van een ieder.